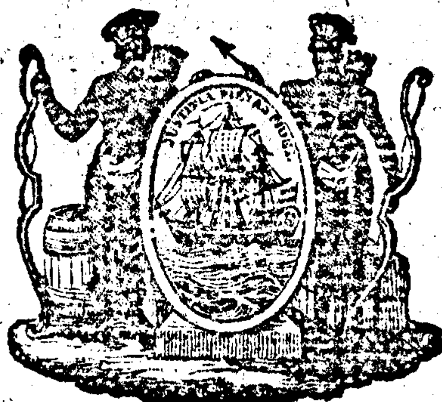
N°. 25. A°. 1839.

WOENSDAG, den 27sten MAART.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Aardbeving te Martinique.

Eenen brief van zekeren Heer die onlangs *Port Royal* en *St. Pierre* bezocht heeft, door de REDACTIE *der Barbadosche Courant* opgenomen, bieden wij onze lezers aan:

Den 28sten Januarij laatstleden scheepten zich eenige vrienden, begeerig om zelf over de hoegrootheid der te Martinique en St. Lucia plaats gehad hebbende schade te kunnen oordeelen, te Kingstown in; en kwamen na eene genoegelijke doch niet zeer korte reis den 30sten des avonds ten 10 uren te Port Royal. De avond was overschoon, de maan schitterde met eene in *Europa* onbekende helderheid, en vormde door ons den wal naderend vaartuig de schoonste fantastische groepen; — doch hoe aangenaam dit eerst ook onze aandacht boeide zoo wierdt diezelfde aandacht verlevendigd bij het zien van verlaten kaaijen. Geen sterveling belettede ons den voortgang, ook geen enkel begroete onze nadering. Slechts een op de velden staande schildwacht riep ons aan; toen wij door de doodelijk stille waggelende straten ons eenen weg baanden.

Geheel ondoenlijk is het mij om naar waarheid een tafreel op te hangen van de zich aan onze oogen voordoende ellende, van een schouwtooneel van wezenlijke verwoesting als dit, van zoovele ter nedergeworpen huizen en pilaren, het al den grootste ondergang in een waar maar droevig licht voorstellende. — Wij waren te moede, als gingen wij door » de Stad der dooden;" Eene wandeling door de straten en over de puinhopen van Herculeum en Pompeja had onmogelijk onze aandoening kunnen vergrooten. Den volgenden voormiddag, herhaalden wij ons bezoek en zagen met meer naauwkeurigheid de plaatsen die ons reeds de vorige avond zoo zeer hadden getroffen, onze eerste gewaarwordingen verloren niets van hunne kracht. Al de publieke gebouwen zijn of geheel en al verwoest, of in eenen geheel onbruikbaren staat ter neder geworpen; van de zeventien honderd de Stad uitmakende huizen, zijn er slechts *achttien* behouden, en wat opvallend is, deze zijn houte gebouwen.

In de achterstad waren geheele straten begraven door de in hunne nabuurschap ter neder geworpen hooger steenen huizen. Van alle de merkwaardige schouwtooneelen in deze opeenhooping van ellende is er echter geen zoo als dat van de verwulfde overblijfsels van het Klooster. Van de geheel verspreide brokken van wat vroeger het oude Hospitaal was en van de puinhoop van dat wat het Nieuwe was.

Dit prachtig gebouw hetwelk nog zeer onlangs pas was voltooid en hetgeen (volgens de mededeeling van een achtingswaardig Koopman,) 100,000 doll. 250,000 Ned. Guld. gekost had, is tot de grond toe gesleeht. Geen steen is op den anderen gebleven. En de grond van het plein of van den tuin voor hetzelve is wit van het stof, van deszelfs aldaar vergruisde gevangen gehouden lijders, 48 in getal waarvan 34 militairen. Om zich een denkbeeld van de geweldige kracht des Aardbevings te maken, stelle men zich voor dat het ijzeren hek hetwelk er rondom stond tusschen de tien en twaalf voeten van deszelf fondement ligt ter neder geworpen. Aan deze menigte van verbrijzelde voorwerpen grenst het Kerkhof. Van hier werden al de lijken na van verschillende plaatsen te zijn verzameld, met dood-karren op de Place d'Armes en op het Quartier Noir, in ontzettende groote daarvoor gegraven gaten onder elkander vermengd, welke gaten dadelijk met ongebluschte Kalk wierden opgevuld: sommigen zonder armen of beenen, anderen zonder neus, met een oog, vrouwen waarvan de borsten afgescheurd waren, allen wierden hier zonder onderscheid van rang noch sexe ingeworpen, en (naar luid van eenen Franschen schrijver) was men verpligt, dezelve te persen en te stampen als Haring in een ton, daar deze in haast gemaakte graven, de ontzettende meenigte lijken niet konden bevatten.

Het juiste getal der gestorvene op te geven was moeijelijk, het scheen dat ongeveer 900 lijders onder de puinhopen wierden opgegraven, waarvan er 500 dood waren. De overige wierden naar de barakken der artillerie voor een tijdelijk hospitaal ingerigt, gebragt, de behandeling alhier liet niets te wenschen over.

Aan menigen werden afzettingen bewerkstelligd, maar geen een overleefde de operatie. Het Gouvernement poogt de grootheid der ellende te verbloemen om in de Kolonisten vertrouwen te doen herboren worden, maar het erkend een verlies van 260 aan dooden en bijna evenveel aan gewonde personen. Door zijne Excellentie den Gouverneur de Admiraal d e M o g e s, beleefdelijk ontvangen zijnde en omgang met deszelfs Adjudant en de aanzienlijkste particuliere gehad hebbende, zal ik die gebeurtenissen die de nieuwsgierigheid van onze medeburgers zoude voldoen, niet ontvouwen.

Allen zijn overtuigd dat deze schrikkelijke bezoeking van de voorzienigheid met barmhartigheid is gepaard, geweest wanneer dezelve zoo wel inplaats van om zes uren, eenige uren vroeger had plaats gevonden, dan zoude er geen enkele ziel zijn ontkomen, de gansche stad de rust des slaaps genietende, terwijl nu de meeste burgers aan hunne gewone bezigheden waren, en zij, wier huizen, door de grootere zwaarte der groote huizen eerst vielen, het gevaar waardoor hunne woningen wierden bedolven misliepen.

De grootste ellende had plaats in de straten die zeer naauw waren en waar groote sterke gebouwen stonden, deze wierden door de vallende steenen verstopt. Bijzonderheden van ongelukken wierden ons in het beklagelijks daglicht mogelijk medegedeeld. — Een Heer verhaalde dat hij toen hij vroeg ging wandelen, de aarde zich voor hem zag open splijten en toegaan, terwijl de boomen naast hem als militaire pluimen zwiepten, om zijne vrouw en kinderen denkende, spoede hij zich om weer in de stad te komen, dan een wolk van kalk die hem bijna blind maakte, belette hem den voortgang, eindelijk echter bereikte hij zijne woning en vond allen levende. Een vriend van hem was evenwel gewond, beide beenen en dijen waren gebroken, brengende hij twee dagen in de onlijdelijkste pijn door, gedurende dewelke hij steeds bij hem was om zijne smarten te leenigen. Op eene publieke badplaats gekomen zijnde, ons wenschende te verfrisschen, barste de arme eigenaresse uit in tranen, ons zeggende, dat zij ons niet konde helpen, daar zij niets kon dan treuren over eenen schoonzoon en kleinkinderen, al te ontijdig uit hare armen gerukt. Een Ambtenaar verhaalde ons dat hij op straat twee maal was ten onderste boven geworpen, van de eene kant naar de andere geslingerd en op verscheidene plaatsen gekneusd was, dan eindelijk op de been komende, wierdt hem het hart van een gereeten door het gekerm, gegil en geroep om erbarming. Ik dacht zeide hij dat het de dag des oordeels was. De Zeelieden van de onlangs van *Mexico* gekomene vloot, waren de eersten die de schok voelden. De schepen slingerde als in zware storm, de schrikkelijkste krakingen gepaard met een geweldig gegil van de wal, zich doende hooren. In de stad heeft de aardbeving drie schokken te weeg gebragt, hebben dezelve van 40 tot 60 seconden geduurd. —

De twee eerste schokken wierden door een brommend geluid vergezeld; waarop eene sidderende beweging en splijting van de aarde volgde, waarbij eene gelijktijdige trilling en ziedaar het werk der verwoesting voltooid.

De loop van de schok was schuins. De straten waren vol stof en ieder was als verstomd, getroffen door het vallen van heete asch, door rook verblind, of verstikt door ongezonde vloeistoffen, en wij zelf rooken bij de bouwvallen nog een zeer onaangename lucht. Verschillende gewaarwordingen wierden er voor en na de aardbeving waargenomen, zoo als het door de scheuren uit de aarde, opwerpen van vonken, het gerommel van de donder onder de grond en diergelijke. — Indien Port Royal ooit weer zal kunnen worden opgebouwd, dan zal daarvoor eene som van *Twintig millioen, Zeven maal Honderd Duizend* Francs benoodigd zijn. — Nu is het niets anders als een stapel puin en dooreen liggende balken, die het den voorbijganger gevaarlijk maken. Voor de rampzalige gebeurtenis van den 11den Januarij, bestond de bevolking uit 12,000 zielen. De massa der levende zijn naar de aangrenzenden streeken gevlugt, die van dezelve ook geleden hebben. — Zij die gebleven zijn, zijn publieke Ambtenaren of arme menschen die zich nog aan het rampzalig overschot van hunne geringe middelen hechten. Het lijdt geen twijfel of de Stad of Haven, moet harer verwoesting toeschrijven aan de aard der aangespoelde grond waarop dezelve is gebouwd, daar het eenigzins hooger liggende Fort op eene kleine scheur in eene der barakken na vrijliep. Tot dat men nadere voorzieningen voor de burgers zal kunnen maken, zijn zij in tenten in het open veld gecampeerd. Hier ook wordt onder een zeil de Godsdienstoefening gehouden, weinige mannelijke geloovigen waren hier echter slechts aanwezig.

Een ieder prijst de onafgebroken ijver, moed en menschlievendheid van den Gouverneur en van de Hoofden der Departementen, die door de Militairen en door de matrozen van de vloot roemrijk zijn geholpen geworden, van welke laatste een duizend aan wal kwamen, om de lijders op te delven; zonder hun was de ramp nog grooter geweest daar de arbeiders en slaven, door de schrik waren bevangen, of hulp weigerden te geven, men zegt zelfs dat er onder de slaven eene zamenzwering was, om de Stad, in de nacht van den 10den en 11den, in den brand te steken, en dat een brandstichter met zijne brandstoffen, voor dit doel, wierdt gevat. Men veronderstelt dat hij onder de muren van de gevangenis is verpletterd geworden.

Iedere harde wind of stortregen dreigt de vernietiging van Port Royal te zullen voltooijen. Donderdag avond waren wij door eenen sterken wind, die in een orkaan veranderde, zeer beducht voor de ongelukkigen, die op nieuw met eene herhaling hunner rampen, wierden bedreigd, dan bij ons vertrek op Zaturdag, hadden wij nog niets van die streek vernomen. De inwoners zeggen, sedert den eersten schok, nog door vijftien andere te zijn verontrust, dan wees houd buiten twijfel hunne angstvalligheid gaande.

St. Pierre heeft ook geleden, echter niet in die mate als de Hoofdstad.

Naarluid van alle verhalen moet men geloven dat de aardbeving op ons eiland ook is gevoeld geworden, gelijk mede op de nabarige eilanden.

De scheuren der huizen, de geheele verwoesting van sommige en de verplaatsing der keisteenen, bewijzen evenwel de hevigheid der schok te *St. Pierre*, hetwelk even hechtals Port Royal is gebouwd.

ST. VINCENT, *6 Februarij 1839.*

MENGELWERK.

Bijzonderheden van MOZART.

Mozart werd in 1756, te *Saltzburg*, geboren, en is als een wonder van vroeg rijp talent bekend geworden. Reeds in zijn derde jaar was het zijn grootst genoegen accoorden op het klavier te vinden, en niets was bij zijne verrukking te vergelijken, wanneer het hem gelukte een' harmonischen interval te treffen. In zijn vierde jaar leerde zijn vader hem kleine stukken spelen; reeds vóór zijn sesde jaar had hij eenige stukjes gecomponeerd, en waagde zich weldra aan grootere en meer ingewikkelde compositiën. De fijnheid van zijn gehoor schijnt buitengemeen geweest te zijn. De geringste valsche of rauwe toon deed hem pijnlijk aan, en in zijne vroegste jeugd kon hij geene trompet hooren, zonder bleek te worden en een krampachtig gevoel te ontwaren. Zijn vader voerde hem en zijne zuster, gedurende vele jaren, in verscheiden steden rond, om met beider talenten te woekeren. In den jare 1764 kwamen zij ook naar *Londen*, en lieten zich voor den Koning hooren. De jonge Mozart bespeelde toen het orgel in de koninklijke kapel, en dit behaagde den Koning meer dan het spelen op het klavier. Toenmaals componeerde de jonge toonkunstenaar, ofschoon hij niet meer dan acht jaren bereikt had, zes sonaten, welke hij aan de Koningin opdroeg. Eenige jaren later kwam hij te *Milaan*, en aldaar werd het door hem in zijn veertiende jaar gecomponeerde zangspel *Mithridates* opgevoerd, en wel twintigmalen achter elkander. Van toen tot aan zijn negentiende jaar, bleef hij het muzijkalische wonder van *Europa*, zoo met betrekking tot den verbazenden omvang van zijn talent, als wegens zijne jeugd. Alleen voor de kunst levende, scheen deze groote man in alle andere opzigten een kind. Zijne handen waren zoo naar het forte piano gewend, dat hij dezelve bijna tot niets anders kon gebruiken. Zijne vrouw moest hem aan tafel het vleesch voorsnijden, en in geldzaken, huisselijke belangen, en zelfs in de keuze zijner genoegens, hing hij geheel van hare leiding af.

MOZART *in Berlijn.*

Toen Mozart de laatstemaal te *Berlijn* aankwam; begon het reeds avond te worden. Naauwelijks was hij van den wagen gestapt, of hij vroeg aan den bediende in het logement, die hem niet kende, »valt hier heden avond iets muzikaals voor?" »o Ja," antwoordde deze, »zoo even zal juist de Duitsche opera beginnen zijn." »En wat wordt aldaar gegeven?" »*De ontvoering uit het Serail*." »Uitmuntend!" riep Mozart. »Ja," vervolgde de bediende; »het is een schoon stuk; het is van.... hoe heet hij dannog, die Weener componist?" Intusschen was Mozart, zoo als hij aangekomen was, in zijn reisgewaad, reeds naar den schouwburg gesneld, en bleef aan den ingang van het parterre staan, waar hij onbemerkt wilde luisteren. Maar weldra geeft hij luide zijn genoegen over de voordragt van eenige plaatsen te kennen, of toont zich over het *tempo* ontevreden, of maakten de zangers en zangeressen, zoo als hij het noemde, te veel snorkerijen. Kortom, zijne belangstelling werd meer en meer levendig, en hij drong onwillekeurig al nader en nader bij het orkest; terwijl hij nu over dit, dan over dat, nu zachter, dan luider, morde en bromde, en daardoor de omstanders, die op het kleine, nietsbeduidende mannetje, in een eenvoudig reisgewaad gekleed, verwonderd neerzagen, ruime stof tot lagchen gaf. Eindelijk kwam het tot *Pedrillo's Aria*: »*Op ten strijde, op ten kamp!*" enz. De directie had eene partituur, waarin eene misstelling geslopen was, of men eene passage had willen verbeteren, daar de tweede viool, bij de dikwijls herhaalde woorden »*Drijven wij de lafaards heen!*" *dis* in plaats van *d* gaf. Hierkon Mozart zich niet langer bedwingen; en riep luid in zijne ongekunstelde taal: »Het is afgrijselijk! Voor den droes! wilt gij wel *d* grijpen!

»De omstanders en ook velen uit het orkest staarden hem aan; eenige van de muzijkanten herkenden den componist, en nu ging het als een loopend vuur door het orkest, en van daar op het tooneel: »Mozart is in de zaal." Eenige tooneelspelers, en inzonderheid de zeer verdienstelijke mev. B., wilden niet weder op het tooneel komen. Dit berigt werd den directeur van het orkest gebragt, en deze deelde het in zijne verlegenheid aan Mozart mede, die nu reeds achter hem stond. In een oogenblik was deze achter de schermen. »Mevrouw," zeide hij tot haar, »wat hebt gij u in het hoofd gehaald? Gij hebt heerlijk gezongen; en opdat gij het op eenen anderen tijd nog beter zult maken, zal ik u, bij het bestuderen van de rol, behulpzaam zijn."

MOZART *voor den Koning van Pruissen en den Keizer.*

Toen het in *Berlijn* bekend werd, dat Mozart zich aldaar bevond, werd hij overal, en inzonderheid ook bij den koning Fredrik Wilhelm II, zeer gunstig ontvangen. Deze vorst was een bijzonder liefhebber van muzijk, en beloonde toonkunstenaars zeer mild, ofschoon hij ook zelf geen zeer geoefend kenner was. Mozart moest, zoo lang hij zich in *Berlijn* ophield, dagelijks voor den Koning fantaiseren, en ook dikwijls, met eenige kapelmeesters, in 's Konings kamer kwartetten spelen. Toen hij zich eens met den Koning alleen bevond, vroeg deze hem, wat hij van de Berlijner kapel dacht! Mozart wien niets vreemder dan vleijerij was, antwoordde: »Zij heeft de grootste virtuosen; ook heb ik nergens beter kwartetten hooren spelen, dan hier; doch wanneer de heeren allen bij elkander zijn, konden zij het nog wel beter maken." Fredrik Wilhelm verheugde zich over zijne opregtheid, en antwoordde lagchende, »blijf gij bij mij, gij kunt het werkelijk daartoe brengen, dat zij het nog beter maken. Ik bied u eenen jaarwedde van 3000 daalders aan.» — »Zou ik mijnen goeden Keizer geheel verlaten?" zeide de brave Mozart getroffen en nadenkend. De goede Keizer echter, dien Mozart niet verlaten wilde, liet hem toenmaals echter nog veel ontberen. Ook de Koning scheen getroffen en voegde er na eenige oogenblikken bij: »Denk er over na, ik houd mijn woord; ook dan, wanneer gij na jaar en dag eerst komt."

Vol van deze aanbieding reisde Mozart naar *Weenen* terug. Hij wist dat hem hier weder nijd, kabalen van allerlei aard, onderdrukking, miskenning en armoede te wachten stonden. Zijne vrienden, met wie hij over 's Konings aanbieding sprak, rieden hem daarvan gebruik te maken. Na lange twijfeling besliste eindelijk het volgende: hij ging naar den Keizer en verzocht dien om zijn ontslag. Jozef II beminde de muzijk, en inzonderheid die van Mozart; hij liet den toonkunstenaar uitspreken, en zeide toen: mijn lieve Mozart; gij weet, hoe ik over de Italianen denk, en gij wilt mij toch verlaten?" Mozart hield het oog op het gelaat zoo vol uitdrukking van den monarch gevestigd; en zeide, diep getroffen: »Uwe Majesteit, ik blijf," daarmede ging hij naar huis; maar Mozart ontmoette eenen vriend, wien hij het voorgevallene verhaalde: »Waarom," zeide deze tot hem; waarom hebt gij u dit oogenblik niet te nutte gemaakt, en ten minste eene wedde gevraagd!" — »Daaraan dacht ik in zulk een tijdstip niet," antwoordde de edele man.

Keizer Jozef kwam eindelijk zelf op de gedachte, hem eene vast jaargeld toe te leggen; en bepaalde hetzelve, op rand van eenen zijner hovelingen, op *ƒ* 800. Eene som, in eene stad als *Weenen*, juist toereikend, om zijne huishuur te betalen.

ADVERTENTIEN.

(14284) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 29sten Maart 1839, des voormiddags om negen uren, ten overstaan van Heeren Gecommitteerde Raden, uit welgemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Twee blooten *ERVEN*, gelegen in de *Heeren Straat* en uitkomende in de *Wageweg Straat*, bekend onder Nieuwe Wijk La. A. No. 76 en oude Wijk La. B. No. 95 en 96; aankomende DAVID D'ARON JESSURUN.

Paramaribo, den 26 Maart 1839.
R. GOLLENSTEDE.
Exploicteur.

(13594) De ondergeteekenden tot en met *ultimo* December 1838, genegotieerd hebbende onder de Firma van BROMET, BENJAMINS & Co., bij eene nadere Acte gepasseerd ten overstaan van den Gezworen Klerk den Heer S. H. DE GRANADA, in dato 19 dezer, overeengekomen zijnde, alle nog uitstaande vorderingen, zoo ten laste als ten behoeve der geëxisteerd hebbende Firma, aan den derden ondergeteekende over te geven, gelijk dezelve door ZijnEd. reeds zijn overgenomen, hebben de eer hiermede ter kennisse van het geëerd publiek te brengen, dat de derde ondergeteekende, thans zich met de algeheele vereffening der bestaan hebbende Firma van BROMET, BENJAMINS & Co., zal belasten, en waardoor de door hun gedane Advertentien in de Couranten van *primo* Januarij dezes jaars, komen te vervallen en bij deze worden ingetrokken.

Paramaribo, den 23 Maart 1839.
S. M. BROMET.
W. BENJAMINS.
THOMAS GREEN.

(13595) De ondergeteekende houder geworden zijnde van alle pretentien, zoo ten behoeve, als ten laste der geëxisteerd hebbende Firma van BROMET, BENJAMINS & Co., verzoekt bij deze een ieder welke aan voormelde Firma iets verschuldigd mogten zijn, om *vóór of uiterlijk*, in het laatst van de toekomende maand, het door hun verschuldigde aan te zuiveren; terwijl hij anders hoe ongaarne ook, zich genoodzaakt zoude zien, hen onaangenaamheden te veroorzaken.— Tevens verzoekt hij een ieder welke nog iets van gemelde Firma te vorderen mogten hebben, zich ten zijnent te vervoegen, ten einde na accoord bevinding, betaling te erlangen.

Paramaribo, den 23 Maart 1839.
THOMAS GREEN.

(14296) M. A. KEIJSER, zal *HEDEN* om 4 uren, ten huize van den Heer M. N. MONSANTO, *continueren* met den verkoop van: *Stukgoederen, Kousen, gestikte Dekens, Katoene Hangmatten, Linnens, Longlann, Everlasting, dito Jassen, lakensche Jassen* en *Rokken, Zijde Hoeden, enz.*

IJzeren Potten, Gereedschappen, bestaande in: *Krans-, Kras-, Hand-* en *Zwaelstert Zagen, enz.; Goudsmids Tangen, enz., enz.*

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 23sten dezer, de Nd. Am. Brik *Cygnet*, Kapt. C. Eitz, van Boston; hebbende 20 dagen reis.

Den 25sten, de Fransche Oorlogs-Stoomschip *LE COURSIER*, onder bevel van den Scheeps Luitenant DE BRUIN; Passagier: de Heer GUILLET, Ordonnateur &ct. van Fransch Guiana.

UITGEKLAARD.

Den 26sten dezer, de Nd. Am. Brik *St. Helena*, Kapt. Samuel Sayward, naar Glouchester; lading: 123 vaten Melassie.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van BOON & Co.